

Asia: VN/25041/2020

Henkilötunnusjärjestelmän uudistamista koskevat säädös- ja muut ehdotukset

Luonnos hallituksen esitykseksi

Yleiset huomiot esityksen tavoitteista

Nykytilan kuvauksessa kohdassa 2.1.2. todetaan ”Henkilötunnus on tarkoitettu vain yksilöintivälineeksi, eikä pelkän henkilötunnuksen perusteella voida päätellä mitään henkilön kansalaisuudesta tai kotikunnasta taikka Suomessa asumisesta”. Nykymuotoisesta henkilötunnuksesta käy kuitenkin ilmi henkilön ikä ja juridinen sukupuoli. Myös ehdotetusta uudesta henkilötunnuksesta käy ilmi henkilön ikä sekä tosiasiallisesti juridinen sukupuoli ennen vuotta 2027 syntyneillä. Näin ollen henkilötunnus ei olisi esitetyin muutoksinkaan pelkästään yksilöintiväline.

Huomiot mahdollisuuteen saada henkilötunnus jo Suomessa oleskeluun oikeuttavaa lupaa tai rekisteröintiä koskevan hakemuksen perusteella (1. lakiehdotuksen 9 ja 22.2 §)

-

Huomiot mahdollisuudesta tallettaa ulkomaalaisen henkilön tiedot väestötietojärjestelmään ulkoisen palveluntarjoajan oleskelulupa-asiassa tekemän henkilöllisyydestä varmistumisen perusteella (1. lakiehdotuksen 22.3 §)

-

Etärekisteröintimenettelyä koskevat huomiot (1. lakiehdotuksen 9 a–9 d ja 34 a §)

-

Sukupuolineutraalia henkilötunnusta koskevat huomiot

Sukupuolineutraali henkilötunnus tulee koskemaan vain vuodesta 2027 alkaen myönnettyjä henkilötunnuksia. Tämänhetkisen esityksen mukaan tätä vanhemmat henkilötunnuksset pysyisivät ennallaan, mutta niistä ei tulisi päätellä henkilön sukupuolitietoa. Tästä huolimatta mikään ei konkreettisesti estä sukupuolitiedon lukemista henkilötunnuksesta, joka on myönnetty ennen vuotta 2027. Tämä on ongelmallista siksi, että transsukupuolisen ihmisen kohdalla henkilötunnuksen sukupuoli-tieto saattaa olla ristiriidassa transsukupuolisen ihmisen sukupuoli-identiteetin kanssa tai sukupuoli-tiedon avulla voidaan päätellä henkilön transsukupuolisuus. Tällaisessa tilanteessa tieto henkilön transsukupuolisuudesta voi johtaa väärinsukupuolittamiseen ja syrjintään.

Esityksen ehdotus sukupuoltaan korjaavan henkilön mahdollisuudesta saada uusi henkilötunnus, joka sisältäisi nykykäytännön mukaisen sukupuolitiedon, jättäisi nykytilanteen mukaisen vaivan ja kustannukset, jotka liittyvät henkilötunnuksen muuttamiseen niille transsukupuolisille, jotka eivät halua, että heidän henkilötunnuksestaan pystyisi todennäköisesti päättelemään heidän korjanneen sukupuoltaan.

Uutta yksilöintitunnusta koskevat huomiot

Yksilöintitunnus, josta ei voi päätellä henkilöstä mitään tietoja vaan on ainoastaan henkilön yksilöimistä varten, on kannatettava.

Muut hallituksen esitystä ja alustavaa asetusluonnosta koskevat huomiot

-

Kysymys vain ministeriöille: Seuraako esitykseen sisältyvistä muutosehdotuksista muutostarpeita hallinnonalanne lainsäädäntöön? Jos kyllä, mihin lakeihin muutoksia on tarpeen tehdä ja onko muutokset tarpeen sisällyttää esitykseen liitelakeina?

-

Informaatio-ohjauksen suunnitelma

Ovatko toimenpidesuositukset oikean suuntaisia? Mitä pidätte erityisen hyvänä tai mitä pidätte tarpeettomana?

-

Millä muilla toimenpiteillä henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä sähköisessä asiointissa, käyntiasioinnissa ja puhelinasioinnissa?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tai ohjeistuksia tunnistatte eri toimialoilla tai palveluissa, jotta henkilötunnuksen kysymistä ainoana tunnistustapana voitaisiin ehkäistä?

-

Mitä säädösmuutostarpeita tunnistatte, että tunnistustapahtuma olisi tarpeeksi luotettava palvelutapahtumaan nähden ja näettekö tarvetta velvoittaa laajemmin vahvan sähköisen tunnistamisen käyttöön (millä toimialoilla, missä palveluissa)?

-

Henkilötunnuksen vaihtamiskynnyksen madaltamista koskeva arviomuistio

Kommentit muistioon

-

Heikkonen Beata
Trans ry